

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Nekkeveld 7, Nijkerk

22 juni 2012
projectnummer 019-12

Van Bommel FAUNAWERK

Ecologisch advies, veldwerk, projectuitvoering

Van Bommel FAUNAWERK

Dreijenlaan 2
6703 HA Wageningen

Mobiel: +31 (0) 6 - 2741 6188
www.vanbommel-faunawerk.nl

Email: info@vanbommel-faunawerk.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever:	Mevr. D van den Akker
Titel:	Quickscan Flora en Fauna
Subtitel:	Nekkeveld 7, Nijkerk
Datum:	22 juni 2012
Aantal pagina's incl. bijlagen	32
Status rapport:	concept
Uitvoering:	Van Bommel FAUNAWERK Frans van Bommel M.Sc.
Projectnummer:	019-12
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, EHS, natuuronderzoek, oriënterend onderzoek, effectbeschrijving

Van Bommel FAUNAWERK is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Van Bommel FAUNAWERK; opdrachtgever vrijwaart Van Bommel FAUNAWERK voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Deze inventarisatie is zorgvuldig uitgevoerd. De opdrachtgever dient zich er van bewust te zijn dat tussen het tijdstip van inventarisatie en uitvoering van werkzaamheden, beschermde soorten zich op het perceel kunnen vestigen. Van Bommel FAUNAWERK kan dan ook geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en/of vertragingen, voortvloeiend uit het voorkomen van beschermde soorten.

© Van Bommel FAUNAWERK

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven genoemd en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven genoemd en Van Bommel FAUNAWERK, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	Aanleiding voor het onderzoek.....	4
1.2.	Juridisch kader	4
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	8
2.1.	Ligging plangebied	8
2.2.	Beschrijving plangebied	8
2.3.	Beoogde ingrepen	9
3.	ONDERZOEKSMETHODE	12
3.1.	Beschikbare gegevens flora en fauna.....	12
3.2.	Veldbezoek.....	12
3.3.	Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS	12
4.	RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE	13
4.1.	Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten.....	13
4.2.	Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden	18
4.2.1.	Natuurbeschermingswet 1998	18
4.2.2.	Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen	21
5.	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	22
5.1.	Conclusies.....	22
5.2.	Aanbevelingen.....	23
6.	LITERATUUR	24

BIJLAGEN

BIJLAGE 1.	TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET
BIJLAGE 2.	TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998
BIJLAGE 3.	TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR
BIJLAGE 4.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000
BIJLAGE 5.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS
BIJLAGE 6.	OVERZICHTSKAART HUIDIGE SITUATIE EN BEOOGDE SITUATIE
BIJLAGE 7.	BESCHRIJVING VAN DE VOGELVIDE
BIJLAGE 8.	TEKENING NESTKAST TORENVALK

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor het onderzoek

Het voornemen bestaat om aan de Nekkeveld 7 te Nijkerk een functieverandering van agrarisch naar wonen met agrarische nevenbestemming door te voeren. Hierbij zal een belangrijk deel van de agrarische bedrijfsbebouwing worden verwijderd en het woonhuis en de oude stal gerenoveerd worden. De ruimtelijke ontwikkeling zal worden ingepast in de landschapsstructuur van Arkemheen. Voor deze ruimtelijke plannen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Voorafgaand aan bestemmingsplanherziening en/of ruimtelijke ingreep dient er onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezige natuurwaarden. Tevens dient getoetst te worden of de beoogde ingreep negatieve effecten te weeg kan brengen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000 of de EHS.

Doude van Troostwijk Architectuur & Landschap heeft, op verzoek van mevrouw van den Akker, Van Bommel FAUNAWERK opdracht gegeven een quickscan uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna, de relatie met omliggende beschermde natuurgebieden en de eventuele effecten van de beoogde functiewisseling en ruimtelijke ontwikkeling. De bevindingen zijn in het voorliggende rapport weergegeven.

1.2. Juridisch kader

Voor ruimtelijke ingrepen of plannen die leiden tot wijzigingen in bestemmingsplannen heeft men te maken met de natuurwetgeving. Soorten en hun directe leefomgeving worden beschermd door de Flora- en faunawet. De Natuurbeschermingswet en het beschermingskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dragen zorg voor de gebiedsbescherming.

Soortenbescherming

De bescherming van de in het wild voorkomende inheemse planten en dieren en hun directe leefgebied is sinds 1 april 2002 vastgelegd in de Flora- en faunawet.

Op grond van de artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- Art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2, lid 1). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht beschermingsstatus, ontheffing of vrijstelling.

Zorgplicht Artikel 2 van de Flora- en faunawet

- Art. 2, lid 1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede hun directe leefomgeving.
- Art. 2, lid 2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Om te beoordelen of een plan in strijd is met de Flora- en faunawet dient onderzocht te worden of beschermde soorten in het plangebied voorkomen en of de voorgenomen ingreep mogelijk schadelijke effecten heeft op de beschermde soorten (bijlage 1 toetsingsschema Flora- en faunawet). In een aantal bij de Flora- en faunawet behorende regelingen en besluiten is vastgelegd, wanneer een vrijstelling geldt, een gedragscode van kracht is en of een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen (Ministerie LNV) benodigd is.

Toetsing ontheffingsaanvragen door Dienst Regelingen

Als gevolg van twee uitspraken van de Raad van State in 2009, is de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten aangepast. Dienst Regelingen heeft op 26 augustus 2009 hiertoe een nieuw toetsingsschema (bijlage 1) ingevoerd. Wanneer er op de planlocatie beschermde soorten aanwezig zijn, dan heeft de initiatiefnemer twee mogelijkheden, namelijk:

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

De volgende vier categorieën beschermingsniveaus (AMvB 22 februari 2005) worden onderscheiden.

Algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten)

Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.

Minder algemeen voorkomende soorten (tabel 2 soorten)

Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').

Strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten)

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet, die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren worden genoemd, dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet bij de ingreep sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. 'Ruimtelijke ontwikkeling' wordt niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor bijlage IV Habitatrichtlijnsoorten.

Vogels

Alle van nature in Nederland voorkomende vogelsoorten zijn beschermd middels de Vogelrichtlijn. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals hierboven bij Tabel 3 soorten beschreven, plaats te vinden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in veel gevallen voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en soorten die alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn. 'Ruimtelijke ontwikkeling' of 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor vogels.

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- of diersoorten kunnen beschermd zijn op basis van nationale of Europese wetgeving. In de Natuurbeschermingswet 1998 (gewijzigd oktober 2005) zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000 gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die een schadelijke invloed hebben op beschermde natuurgebieden geldt een vergunningplicht. Aan de hand van het toetsingsschema bijlage 2 kan bepaald worden of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet benodigd is.

Ecologische Hoofdstructuur

Daarnaast kunnen gebieden ook onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken.

Door vergroting van natuurgebieden, ontwikkeling van nieuwe natuur en de aanleg van ecologische verbindingzones wordt dit netwerk gerealiseerd. De realisering van de EHS is een gezamenlijk streven van Rijk en provincies, dit beleid is in 1990 ingezet en dient gerealiseerd te zijn in 2018.

Voor de begrensde EHS geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij'-regime (toetsingsschema bijlage 3). Het ruimtelijke beleid, vastgelegd in de provinciale Streekplannen, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Tevens moet rekening gehouden worden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

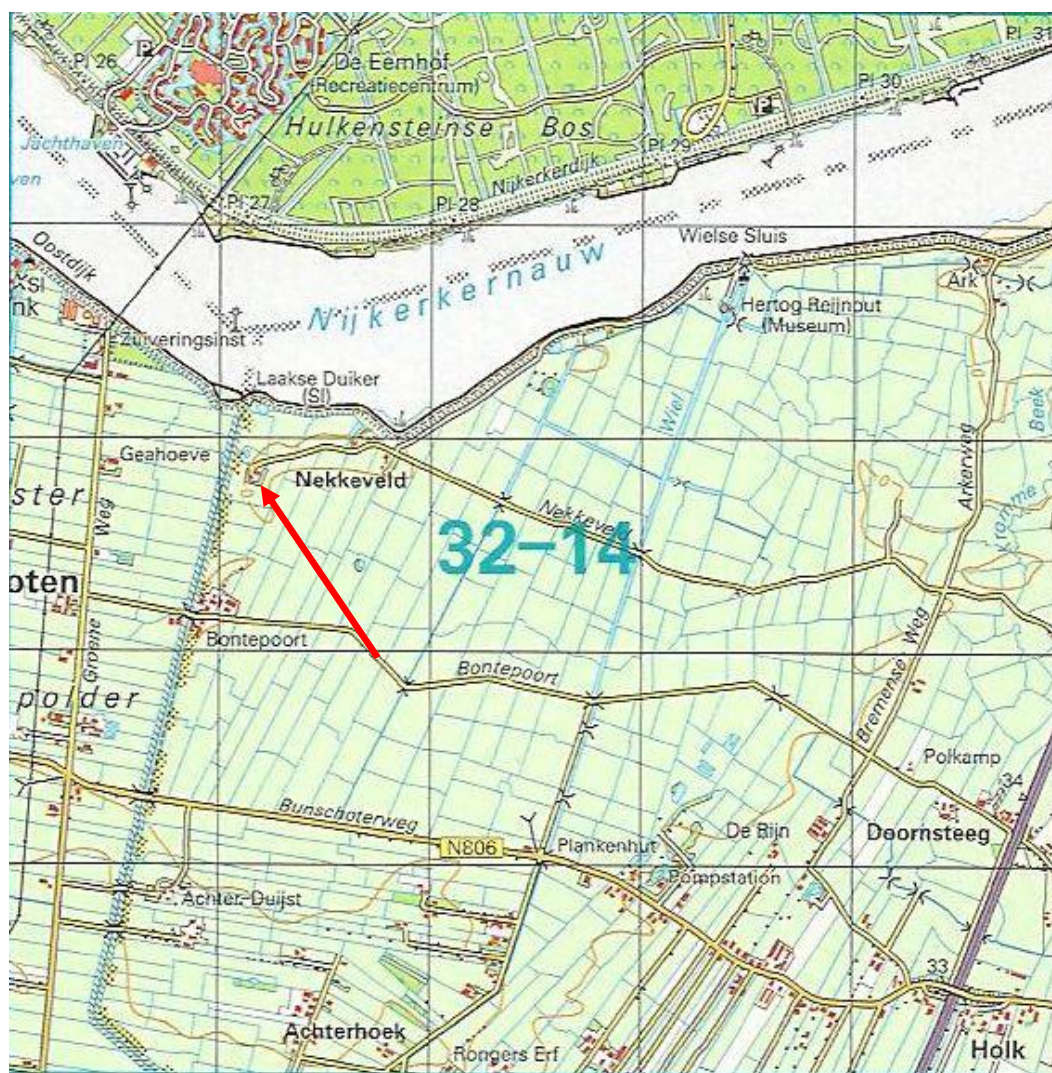
Rode Lijsten

Het besluit Rode Lijsten flora en fauna (5 november 2004) geeft een overzicht van soorten die sterk achteruitgegaan zijn in aantallen of in verspreiding. Hoewel de Rode Lijsten in strikte zin geen juridische status hebben, wordt de mate van zeldzaamheid wel meegenomen in de beoordelingsprocedure van de Dienst Regelingen. Hierbij wordt beoordeeld of de voorgenomen ruimtelijke ingreep een negatieve invloed teweeg brengt op de 'gunstige staat van instandhouding' van een soort.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1. Ligging plangebied

De planlocatie aan de Nekkeveld 7 is gelegen tussen Nijkerk en Bunschoten-Spakenburg. Het plangebied ligt in het agrarisch gebied in de buurt van het riviertje de Laak dat uitmond op het Nijkerkernauw. De planlocatie bevindt zich in het kilometerhok 156-472, of te wel 32-14-32 volgens de indeling van de inventarisatieatlas (figuur 1). De locatie is lokaal bekend als boerderij 'De Pol'. Het plangebied beslaat een oppervlakte van 1,65 hectare.

Figuur 1. Topografische kaart (atlasblok 32-14) met de onderzochte locatie aan het Nekkeveld

2.2. Beschrijving plangebied

De agrarische locatie aan de Nekkeveld 7 te Nijkerk bestaat uit een agrarisch bedrijf dat voorheen in gebruik was als melkveehouderij. De bebouwing bestaat uit een oud woonhuis, een oude stal, en een aantal modernere stallen en schuren die in gebruik zijn voor materiaalopslag of leeg staat. De planlocatie bestaat verder uit tuin, paardenwei, boomgaard en een deels verlande poel. Het geheel is omzoomd met sloten en struweel. Een deel van het erf is verhard ten behoeve van ontsluiting en kuilopslag.

De omgeving van de planlocatie is zeer open en wordt gekenmerkt door weilanden doorsneden met sloten en verspreid staande boerderijen die omzoomd zijn door struweel en houtopstanden (figuur 2).

Het Natura 2000 gebied Arkemheen is direct rondom de planlocatie gelegen. De planlocatie zelf, de boerderij met tuin, maakt geen onderdeel uit van het Natura 2000 gebied (bijlage 4). Daarnaast ligt de planlocatie binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofstructuur (EHS), in dit geval EHS-verweving (bijlage 5).

Figuur 2. Ligging planlocatie met het onderzochte gebied

De foto's op de pagina hierna, genomen tijdens het veldbezoek op 11 juni jl., geven een impressie van het plangebied. Hieronder volgt een toelichting per foto.

Foto 1. Blick op het erf vanaf toegangsweg

Foto 2. Woonhuis

Foto 3. Twee stallen (rechterstal blijft behouden) met daarachter een kapschuur

Foto 4. Houten kapschuur aan woonhuis (l) en te behouden oude stal (r)

Foto 5. Blick over de tuin

Foto 6. Paardenwei met dichtgegroeide poel

Foto 7. Houten kapschuur met broedgelegenheid voor torenvalk

Foto 8. Woonhuis met dakpannen – geschikt voor huismussen

2.3. Beoogde ingrepen

De initiatiefnemer, mevrouw van den Akker, is voornemens de agrarische activiteiten op deze locatie te beëindigen en het plangebied aan te wenden voor een functieverandering naar wonen met agrarische nevenbestemming. Het doel is de monumentale woning en oude stal te renoveren. Een kleine schuur zal gehandhaafd worden, de andere agrarische bebouwing zal gesloopt worden. Ten behoeve van de landschappelijke inpassing zal een deel van de beplanting, met name aan de oost- en zuidzijde van het perceel, verwijderd worden om het open landschap te benadrukken. Ter hoogte

van de toegangsweg zal (essen)hakhout ontwikkeld worden om de entree te markeren. De andere aanwezige beplanting, zoals grotere bomen en de boomgaard zullen gehandhaafd blijven. Zie ook het in bijlage 6 opgenomen schetsontwerp.

Foto 1.

Foto 2.

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

Foto 6.

Foto 7.

Foto 8.

3. ONDERZOEKSMETHODE

Bij het opstellen van deze quickscan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en literatuur. Naast het voorkomen van beschermde soorten, zijn de mogelijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden onderzocht. In aanvulling hierop heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden, waarbij geverifieerd is of er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten op beschermde planten en dieren en hun leefgebieden.

3.1. Beschikbare gegevens flora en fauna

Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd, zoals verspreidingsatlassen en gegevens uit regionale of nationale databanken. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende atlasgegevens: de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997), de broedvogelatlas (SOVON 2002) en de atlas van amfibieën en reptielen RAVON (2009) en de atlas van vissen (de Nie 1996).

3.2. Veldbezoek

Om een betrouwbare inschatting te kunnen maken of er mogelijk beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn wordt een oriënterend veldbezoek uitgevoerd. Daarnaast wordt de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht en een indruk verkregen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Het veldbezoek heeft tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Tijdens het veldbezoek zijn de waarnemingen van dier- en plantensoorten genoteerd. Hierbij zijn niet alleen zichtwaarnemingen verzameld, zo wordt ook gelet op sporen (prenten, keutels, haren, braakballen e.d.), die op de aanwezigheid van soorten kunnen duiden.

3.3. Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS

Om te bepalen of er mogelijk sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurgebieden, is beoordeeld of het plangebied onderdeel uitmaakt van een natuurgebied of een relatie heeft met omliggende natuurgebieden. Het primaire onderzoeksgebied is het plangebied waar de bestemming gewijzigd wordt. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

4. RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE

Hieronder worden de resultaten beschreven van het literatuuronderzoek en het oriënterend veldbezoek dat op 11 juni jl. heeft plaatsgevonden. Daaruit voortvloeiend worden de verwachte effecten van de bestemmingsplanwijziging op de aanwezige natuurwaarden ingeschat. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en natuurgebieden.

4.1. Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten

Op basis van de beschikbare literatuur is gekeken of er beschermde soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn en of de habitateisen overeenkomen met de biotoop van het plangebied. Vervolgens is, mede op basis van de waarnemingen tijdens het veldbezoek, de kans ingeschat of deze of andere soorten daadwerkelijk in het plangebied aanwezig zijn.

De resultaten en de eventuele effecten worden hieronder per onderzochte soortgroep behandeld. Per soort is aangegeven of het beschermde soorten betreft, tot welke tabel van de Flora- en faunawet ze behoren en of de soort vermeld wordt op de Rode Lijst.

Broedvogels

In het plangebied zelf zijn tijdens het veldbezoek verschillende soorten vogels aangetroffen, welke waarschijnlijk de planlocatie of directe omgeving gebruiken als broedgelegenheid, te weten: krakeend, torenvalk, houtduif, huismus, spreeuw, merel, witte kwikstaart, vink, spotvogel, kleine karekiet, kauw en ekster. Gezien het plangebied en de omgeving kunnen echter meer soorten typisch voor erven en agrarisch gebied verwacht worden. Broedgelegenheid voor deze soorten wordt geboden door de in het plangebied aanwezige bomen, struweel, woonhuis en stallen/schuren.

Op de planlocatie is een broedgeval van een torenvalk aanwezig, te weten in de houten kapschuur die bij het woonhuis aangebouwd is. De torenvalk heeft in een krat gebroed dat aan de binnenzijde van de kapschuur opgehangen is. Tijdens het veldbezoek waren er niet-vliegvlugge jongen in het nest aanwezig.

De pannendaken van het woonhuis en de oude stal zijn zeer geschikt voor huismus. Er wordt uitgegaan van de aanwezigheid van circa vijf paartjes huismussen in elke van de gebouwen. De nesten van de huismus zijn conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Dit betekent dat er mitigerende maatregelen dienen te worden getroffen om de functionaliteit van het plangebied voor de soort te behouden. De huismus is opgenomen op de Rode lijst als 'gevoelige soort'.

Verder is er in een boom geplaatste steenuilenkast in de zuidoostzijde van de planlocatie aanwezig. Deze is eerder in het jaar in gebruik geweest volgens de eigenaar en de lokale steenuilenwerkgroep (mond. mededeling Doude van Troostwijk).

- De nesten van de torenvalk, een categorie 5 vogelsoort (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten 26 augustus 2009): 'Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen'. Deze nesten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Inventarisatie is wel wenselijk.
- De huismus is een categorie 2 vogelsoort (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten 26 augustus 2009): 'Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus)'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd.

- De steenuil is een categorie 1 vogelsoort (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten 26 augustus 2009): 'Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil)'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd.

Alle inheemse broedvogels zijn als zodanig beschermd volgens het striktste beschermingsniveau (Flora- en faunawet, vogelsoorten). In de Flora- en Faunawet wordt geen datum genoemd voor het broedseizoen. Op het moment dat inheemse vogels broeden, mogen er geen werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden die het broedproces verstoren, dus ongeacht de periode van het jaar. Ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op basis van artikel 75 is, vanwege de stringente eisen gesteld onder de Europese Vogelrichtlijn, niet mogelijk gedurende het broedseizoen.

Voor de onder de daken van het te renoveren woonhuis en stalgebouw aanwezig huismussen dient, gezien de jaarrond beschermde nesten, de functionaliteit van het plangebied te worden behouden. Indien de volgende mitigerende maatregelen getroffen worden, blijft de functionaliteit gewaarborgd. In dat geval is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.

- Het dak van het woonhuis en/of oude stal buiten het broedseizoen verwijderen (broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half augustus);
- vóórdat de renovatie gerealiseerd is, dienen er als tijdelijke maatregel nestkasten te worden geplaatst, welke tenminste dienen te blijven hangen tot dat de nieuwbouw met vervangende nestgelegenheid gerealiseerd is. Doordat de oude stal niet gelijktijdig met het woonhuis gerenoveerd wordt, bestaat er voor de huismussen een uitwijkmogelijkheid naar het stalgebouw. Aanvullend dienen er 6 nestkasten geplaatst te worden;
- tijdens de renovatie dient vervangende nestgelegenheid gecreëerd te worden in de nieuwe bebouwing, in de vorm van vogelvides, neststenen en/of nestdakpannen. Zie ook bijlage 7 voor de beschrijving van de vogelvide. Voorgesteld wordt om tenminste aan een zijde van het huis een vogelvide over de gehele daklengte te plaatsen;
- Bij de renovatie van de stal geldt dezelfde procedure, eerst tijdelijke nestkasten plaatsen, buiten het broedseizoen de dakpannen verwijderen en bij de renovatie een vogelvide over de gehele daklengte inbouwen;
- zorgdragen voor behoud van voldoende houtige beplanting en heggen rondom het huis voor dekking en voedselgelegenheid.

De sloop van de kapschuur waar de torenvalkennest aanwezig dient buiten het broedseizoen plaats te vinden (begin april t/m juni (Snow & Perrins 1998)). Weliswaar zijn vaste rust- of verblijfplaatsen van torenvalken niet jaarrond beschermd, de geschiktheid van de planlocatie als nestplaats is relatief eenvoudig te behouden. Daarom wordt aanbevolen ruim voor het broedseizoen het krat of bij voorkeur een torenvalkenkast te verplaatsen naar een andere locatie. Geschikte plekken zijn een nestkast op een paal, vrij hangend in een grote boom of hoog aan een te handhaven gebouw.

De steenuilenkast is in een fruitboom geplaatst op voldoende grote afstand van de te renoveren en te slopen gebouwen staat. Aangezien de sloopwerkzaamheden in ieder geval buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) dienen te worden uitgevoerd, zal als gevolg hiervan geen verstoring optreden. Verstoringen van de nestplaats als gevolg van renovatiewerkzaamheden zijn gezien de afstand niet te verwachten. Uiteraard dient de locatie ontzien te worden met materiaalopslag, plaatsing van een mogelijke bouwkeet en transport van materiaal e.d.

Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met het voorkomen van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten

dient de sloop van gebouwen en de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half augustus.

Mits de plannen conform het bovenstaande uitgevoerd worden, zal het plangebied na de ruimtelijke ingreep voor de aanwezige broedvogels in dezelfde mate geschikt blijven. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van Dienst Regelingen (DR) voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Zoogdieren

Op basis van literatuurgegevens (Broekhuizen *et al.* 1992, Limpens *et al.* 1997) en de indruk die tijdens het veldbezoek is verkregen, is ingeschat welke soorten mogelijk in het plangebied en de nabije omgeving kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen op het voorkomen van mol, veldmuis en konijn gevonden. Op de planlocatie komen waarschijnlijk nog een aantal soorten voor, of mogelijk maakt de planlocatie onderdeel uit van hun foerageergebied (tabel 1).

De waterspitsmuis is een tabel 3 soort en komt mogelijk voor aan de randen van de planlocatie in de oevervegetatie van de sloten. Aangezien een voorkomen in gebouwen niet te verwachten is, zal er bij sloop geen sprake zijn verstoring van vaste rust- of verblijfplaatsen.

De huismuis en bruine rat vallen niet onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet. De andere grondgebonden zoogdiersoorten die mogelijk een vaste verblijfplaats hebben op het perceel behoren tot soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Tabel 1: Overzicht van geïnventariseerde en verwachte zoogdieren in het plangebied en omgeving.

Nederlandse naam	FF wet (tabel 1,2,3) *	Rode Lijst	Opmerkingen
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>			
egel	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bosspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
dwerfspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
waterspitsmuis	tabel 3	kwetsbaar	mogelijk aanwezig
huisspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
mol	tabel 1	-	aanwezig
vos	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
hermelijn	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
wezel	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
bunzing	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
ree	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
rosse woelmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
woelrat	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
aardmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
veldmuis	tabel 1	-	aanwezig
dwergmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bosmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bruine rat	-	-	mogelijk aanwezig
huismuis	-	-	mogelijk aanwezig
haas	tabel 1	-	aanwezig
konijn	tabel 1	-	aanwezig

<i>Vleermuizen</i>			
gewone dwergvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied; mogelijk zomerverblijfplaats in woonhuis
laatvlieger	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied; mogelijk zomerverblijfplaats in woonhuis
rosse vleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied

* Voor de tabel 1 soorten geldt een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens uit de landelijke vleermuizenatlas (Limpens *et al.* 1997) en het habitat is een inschatting gemaakt welke soorten vleermuizen mogelijk aanwezig kunnen zijn. Uit de verspreidingsgegevens van de vleermuizenatlas komen vijf soorten binnen het atlasblok voor. Hiervan zullen naar verwachting de ruige dwergvleermuis en de meervleermuis niet op de planlocatie voorkomen, aangezien het gebied te open is om als geschikt foerageergebied voor deze soort te fungeren of geschikte verblijfplaatsen ontbreken. Soorten die de planlocatie mogelijk gebruiken zijn gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger (figuur 1).

De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis komen vrijwel in geheel Nederland voor. De gewone dwergvleermuis prefereert besloten en halfopen landschappen als jachtgebied, terwijl de laatvlieger voornamelijk foerageert in open en halfopen landschap. Beide soorten zijn algemeen voorkomend en zijn gebouw bewonend. Rosse vleermuizen maken, in tegenstelling tot de meeste andere soorten, niet of nauwelijks gebruik van vliegroutes en hebben daardoor minder binding met het landschap. Rosse vleermuizen foerageren vooral boven water, moerassen en weilanden. Verblijfplaatsen worden uitsluitend in bomen aangetroffen.

Voor de strikt beschermde soorten (Ffwet, tabel 3 soorten), in dit geval vleermuizen, geldt dat de bij de ontwikkeling te slopen stallen en schuren niet als vaste verblijfplaats worden gebruikt. Dit vanwege het ontbreken van ruimtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor kraamkolonies, paarverblijf of winterverblijf. De daken bestaan uit golfplaten of zijn gedekt met dakpannen welke ongeïsoleerd zijn. In beide gevallen zullen de daken een ongunstig klimaat bieden. Daarnaast hebben de gebouwen geen spouwmuren. Het woonhuis met achterliggende deel heeft geen spouwmuur, staat al geruime tijd leeg en is onverwarmd, waardoor het ongeschikt is als winterverblijfplaats. Vanwege het ontbreken van een spouwmuur en omdat het dak aan de binnenzijde voor een deel vrij van betimmeringen is, worden er geen kraamkolonies verwacht. Mogelijk biedt het woonhuis incidenteel een zomerverblijfplaats aan gewone dwergvleermuis of laatvlieger. Door de verwijdering van het dak uit te voeren in de winterperiode (oktober – maart), worden verstoringen van dergelijke zomerverblijfplaatsen vermeden. Na renovatie is het woonhuis weer geschikt als zomerverblijfplaats voor beide soorten.

Daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De tuin, erf en omliggende weilanden met poel bieden goede foerageergelegenheid. De verwachting is dat het gebied na de ontwikkeling even geschikt zal zijn als foerageergebied. Er zijn geen verbindende structuren in het omliggende landschap aanwezig die als vliegroute zouden kunnen fungeren. Hierdoor worden geen negatieve effecten op vliegroutes verwacht.

Mits het dak van het woonhuis met deel in de winterperiode (oktober – maart) wordt gerenoveerd, worden er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Evenmin worden er negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes verwacht. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft 2009), de habitateisen en het veldbezoek is een inschatting gemaakt over het voorkomen van amfibieën. De planlocatie biedt vanwege de aanwezigheid van sloten, poel en struweel goede voorwaarden voor het voorkomen van amfibieën. Mogelijk aanwezige soorten betreffen: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. M.u.v. kamsalamander (tabel 3 soort) zijn dit alle tabel 1 soorten.

Door de voorgenomen ingreep zal de beschaduwning van de sloten en oevers verminderen, waardoor de geschiktheid van de sloten voor amfibieën zal toenemen. Mogelijk wordt de ruimte rond de gebouwen gebruikt als winterverblijfplaats van gewone pad of kleine watersalamander. Omdat het hier tabel 1 soorten betreft, bestaat vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Vissen

De volgende strikt beschermde soorten vissen komen voor binnen het atlasblok (de Nie 1996) en zouden op grond van de aanwezige watertypen in het plangebied of de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen: bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Daarnaast komen mogelijk andere vissoorten, niet strikt beschermde vissoorten zoals drie- en tiendoornige stekelbaars, voor in de sloten.

De op en rondom het plangebied aanwezige sloten hebben een breedte van minder dan één meter. Bittervoorn (tabel 3) en grote modderkruiper (tabel 3) hebben voorkeur voor sloten met grotere afmetingen (> 2 meter). Daarnaast maken de beschaduwning door struweel de sloten rondom het plangebied minder geschikt. De aanwezigheid van deze soorten ligt daarom niet voor de hand. Kleine modderkruiper (tabel 2) is een vrij algemeen voorkomende soort in poldergebieden en zou in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Er zijn geen ingrepen in de sloten gepland, wel wordt een deel van het struweel langs de sloten verwijderd. Hierdoor zal er minder beschaduwning optreden, wat een gunstig effect heeft op mogelijk aanwezige vissoorten en andere waterfauna. Negatieve effecten op beschermde vissoorten (tabel 3), als gevolg van de beoogde bestemmingsplanwijziging en ruimtelijke ontwikkeling, worden uitgesloten. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of rode lijst soorten waargenomen. De planlocatie bestaat uit bebouwing, verhard terrein, gazon, ruderaal terrein en struweel. Op de planlocatie rond de gebouwen zijn enkel grassen en kruiden van voedselrijke milieus aangetroffen, o.m. gestreepte witbol, kweek, paardenbloem, ridderzuring, hondsdrif, vogelmuur, zevenblad, kleine bereklauw.

Het aanwezige boombestand en struweel bestaat uit: waterwilg, schietwilg, vlier, sleedoorn, zwarte els, es en verschillende fruitbomen.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Overige beschermde soorten

Het terrein biedt vanwege het ontbreken van geschikt biotoop ongunstige voorwaarden voor het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen en insecten.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

4.2. Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden

Voorafgaand aan een ruimtelijke ontwikkeling dient getoetst te worden of er sprake is van mogelijk negatieve effecten op beschermde natuurgebieden. Zo kan het plangebied onderdeel uitmaken van een natuurgebied. Ook kan het plangebied mogelijk een relatie hebben met omliggende natuurgebieden. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale uitwerking van de ecologische hoofdstructuur (EHS).

4.2.1. Natuurbeschermingswet 1998

Het Natura 2000 gebied Arkemheen is direct rondom de planlocatie gelegen. De boerderij, erf en tuin, m.u.v. paardenwei en poel, maken geen onderdeel uit van het Natura 2000 gebied (bijlage 4). Beoordeeld dient te worden of het plan (significant) negatieve effecten op Natura 2000 gebieden teweeg kan brengen.

In de oriëntatiefase van een habitattoets, ook wel voortoets genoemd, wordt onderzocht of de ontwikkeling, negatieve effecten teweeg kan brengen op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied. Uit deze voortoets kunnen de drie onderstaande situaties volgen:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringstoets. Een 'verstoring- of verslechteringstoets' dient om na te gaan of er sprake is van een aanvaardbare verstoring of verslechtering. Op basis hiervan wordt een vergunning verleend of geweigerd.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist. Een vergunning wordt alleen verstrekt indien gelijktijdig voldaan wordt aan een drietal criteria, de zogenoemde ADC-criteria: zijn er alternatieven, is er een dwingende reden en is er sprake van compensatie?

Algemene beschrijving

Het gebied Arkemheen bestaat uit twee laaggelegen, lege, open polders langs de Randmeren, de Putterpolder en de Nijkerkerpolder. Van oorsprong is het gebied een delta: laaglandbeken van de Veluwe en de Gelderse Vallei mondden hier uit in de voormalige Zuiderzee. Na de afsluiting daarvan werd het brakke gebied een zoetwaterdelta. Het agrarisch gebruik werd intensiever. Met de inpoldering van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland daalde de waterstand. De polders bestaan tegenwoordig uit, deels zilte, graslanden en enkele rietlandjes.

Instandhoudingsdoelstellingen

De staat van instandhouding van kwalificerende habitats en soorten is in de vorm van instandhoudingdoelen beschreven in het aanwijzingsbesluit. Dit is voor elk Natura 2000-gebied vastgelegd in een kwantificering van kwaliteit en oppervlakte aan habitat of aantallen individuen van een soort. Op basis van deze instandhoudingsdoelstellingen wordt beoordeeld of er sprake is van (significant) negatieve effecten op kwalificerende habitats en soorten.

Arkemheen is onder de Habitatrichtlijn aangemeld voor één habitatsoort en onder de Vogelrichtlijn aangewezen voor twee vogelsoorten. In tabel 2, de essentietabel van het Natura 2000 gebied Veluwe, zijn de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitatrichtlijnsoorten en vogelsoorten weergegeven.

Tabel 2. Essentietabel Natura 2000 gebied Arkemheen. Bron: gebiedendatabase www.synbiosys.alterra.nl

Kernopgaven	
Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaappleatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschappen Laagveen.

Instandhoudingsdoelstellingen	SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht # vogels	Draagkracht # paren	Kernopgaven
Habitatsoorten							
H1134 Bittervoorn	-	=	=	=			
Niet-Broedvogels							
A037 Kleine Zwaan	-	=	=		190		
A050 Smient	+	=	=		850		

Legenda

W Kernopgave met wateropgave

% Sense of urgency: beheeropgave

% Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities

SVI landelijk Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<) Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit.

Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer.

Kwalificerende habitattypen, soorten en broedvogels

Op basis van de Natura 2000 profielendocumenten en de verschillende verspreidingsatlassen is een indicatie verkregen van de aanwezigheid van habitats, soorten en broedvogels nabij het plangebied. Vervolgens is op basis van het veldbezoek de geschiktheid van het plangebied bepaald voor de kwalificerende soorten.

Habitattypen

Niet van toepassing.

Habitatrichtlijnsoorten

Bittervoorn

De sloten van Arkemheen zijn van groot belang voor allerlei vissen, waaronder de bittervoorn. De bittervoorn leeft in stilstaand of langzaam stromend water met een goed ontwikkelde watervegetatie. De bittervoorn is in Arkemheen een wijdverspreide soort. Aangenomen wordt dat de soort in alle watergangen van meer dan 2 meter breed voorkomt, en zich hier ook voortplant. De KNNV meldt daarentegen dat de soort alleen voorkomt in de omgeving van het Hertog Reijnout gemaal (KNNV brochure Arkemheen).

De op en rondom het plangebied aanwezige watergangen hebben een breedte van minder dan één meter en liggen op geruime afstand van het gemaal. De soort wordt daarom niet verwacht in het plangebied. Bovendien worden er geen ingrepen in de sloten gepland. Er zullen geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de bittervoorn teweeg worden gebracht, als gevolg van de beoogde bestemmingsplanwijziging en ruimtelijke ontwikkeling.

Vogelrichtlijnsoorten

Kleine zwaan

Aantallen kleine zwanen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort vooral een functie als foerageergebied. Het Arkemheen levert als foerageergebied één van de grootste relatieve bijdragen binnen het Natura 2000 netwerk. De soort is een overwinteraar, arriveert in oktober en vertrekt in februari/maart. Kleine zwanen gebruiken de natte graslanden

van Arkemheen en Putterpolder om te foerageren, en slapen en drinken in de nabijgelegen randmeren.

De rond de locatie liggende weilanden zijn zeer geschikt als foerageergebied voor kleine zwanen. De hoogste dichtheden kleine zwanen worden in de midwintertelling gevonden in de omgeving van Nekkeveld (Provincie Gelderland/SBB/SOVON). Het gebruik van de locatie zal als gevolg van de bestemmingsplanwijziging en/of ruimtelijke ontwikkeling niet zodanig wijzigen t.o.v. het agrarisch gebruik dat er negatieve effecten (bijv. door verstoring) op de instandhoudingsdoelstellingen van de kleine zwaan teweeg worden gebracht.

Smient

Aantallen smienten zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort vooral een functie als foerageergebied. Deze vogels rusten en slapen met name op het aangrenzende Nuldernauw dat onderdeel is van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. De rond de locatie liggende weilanden zijn zeer geschikt als foerageergebied voor smienten. Het gebruik van de locatie zal als gevolg van de bestemmingsplanwijziging en/of ruimtelijke ontwikkeling niet zodanig wijzigen t.o.v. het agrarisch gebruik dat er negatieve effecten (bijv. door verstoring) op de instandhoudingsdoelstellingen van de smient teweeg worden gebracht.

Conclusie effecten op Natura 2000 gebied Arkemheen

Uitgaande van de voorgenomen ontwikkeling, is nagegaan in hoeverre er kwalificerende habitats en soorten voorkomen binnen de invloedssfeer van het plangebied. Op basis hiervan is beoordeeld of er sprake is van (significant) negatieve effecten op de voor Arkemheen kwalificerende habitats en soorten.

De voorgenomen bestemmingsplanwijziging en ruimtelijke ontwikkeling hebben, vanwege de aard en omvang van de geplande ingreep, geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de in tabel 2 genoemde kwalificerende Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet door middel van een 'verstoring- en verslechteringstoets' of een 'passende beoordeling' is daarom niet aan de orde.

4.2.2. Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen

De planlocatie is gelegen binnen de begrenzing van de provinciale Ecologische Hoofstructuur (EHS). Het plangebied zelf maakt onderdeel uit van de EHS-Verweving (bijlage 5). Ten noorden en noordwesten van de planlocatie gelegen gronden zijn aangewezen als EHS-Natuur.

Uitgangspunt van de EHS verwevingsgebieden is dat, de natuurfunctie samen met andere functies gecombineerd wordt. In de beoogde ontwikkeling maakt de agrarische functie plaats voor wonen met agrarische nevenbestemming. Door deze functiewisseling zal de netto bebouwde oppervlakte afnemen, wat een gunstig effect op de EHS kernkwaliteiten ten gevolge heeft.

Negatieve effecten op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS zijn door de voorgenomen planologische wijziging, vanwege de aard en de omvang van de geplande ingreep uitgesloten.

5. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1. Conclusies

- Er dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient de sloop van gebouwen en de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen (het broedseizoen loopt grofweg van ½ maart tot ½ augustus) uitgevoerd te worden. Mocht er tijdens de uitvoer van werkzaamheden toch onverhoopt op broedende vogels gestuit worden, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en naar een later tijdstip te worden opgeschort.
- Voor de onder de daken van het te renoveren woonhuis en stalgebouw aanwezig huismussen dient, gezien de jaarrond beschermde nesten, de functionaliteit van het plangebied te worden behouden. Indien de volgende mitigerende maatregelen getroffen worden, blijft de functionaliteit gewaarborgd. In dat geval is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.
 - Het dak van het woonhuis en/of oude stal buiten het broedseizoen verwijderen (broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half augustus);
 - vóór renovatie tijdelijke nestkasten plaatsen tot dat in de nieuwbouw vervangende nestgelegenheid gerealiseerd is. Doordat het woonhuis en de stal woonhuis niet gelijktijdig gerenoveerd worden, kunnen huismussen uitwijken naar de stal. Daarnaast aanvullend 6 nestkasten plaatsen;
 - bieden van vervangende nestgelegenheid in woonhuis en in tweede instantie in de stal in de vorm van vogelvides, neststenen en/of nestdakpannen;
 - zorgdragen voor behoud van voldoende houtige beplanting en heggen rondom huis.
- Mogelijk zijn er zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger in het te renoveren woonhuis aanwezig. Mits het dak van het woonhuis met deel in de winterperiode (oktober – maart) wordt gerenoveerd, worden er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Evenmin worden er negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes verwacht. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.
- Bij de uitvoering van het ruimtelijke plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdieren. Voor ruimtelijke ingrepen bestaat een vrijstelling voor de (mogelijk) aanwezige grondgebonden zoogdieren (tabel 1 soort).
- Mogelijk zijn er beschermde soorten amfibieën en vissen (tabel 2 en 3 soorten) aanwezig. De ruimtelijke ingrepen hebben echter geen negatieve effecten tot gevolg voor deze beschermde soorten. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.
- Er worden geen beschermde soorten reptielen, insecten of planten verwacht, waarvoor een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet vereist is (tabel 2 of 3 soorten).

- Ondanks dat voor de tabel 1 soorten bij de ruimtelijke ingreep een vrijstelling geldt, dient men rekening te houden met de zorgplicht, deze geldt altijd en voor alle planten en dieren, onafhankelijk van beschermingsstatus en/of ontheffing of vrijstelling is verleend.
- Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000 gebied, wel wordt het gebied omsloten door het Natura 2000 gebied 'Arkemheen'. De voorgenomen bestemmingsplanwijziging en ruimtelijke ontwikkeling hebben, vanwege de aard en omvang van de geplande ingreep, geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten tot gevolg. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet door middel van een 'verstorings- en verslechteringstoets' of een 'passende beoordeling' is daarom niet aan de orde.
- Het plangebied maakt onderdeel uit van de provinciale EHS (verweving). Negatieve effecten op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS zijn door de voorgenomen planologische wijziging, vanwege de aard en de omvang van de geplande ingreep uitgesloten.

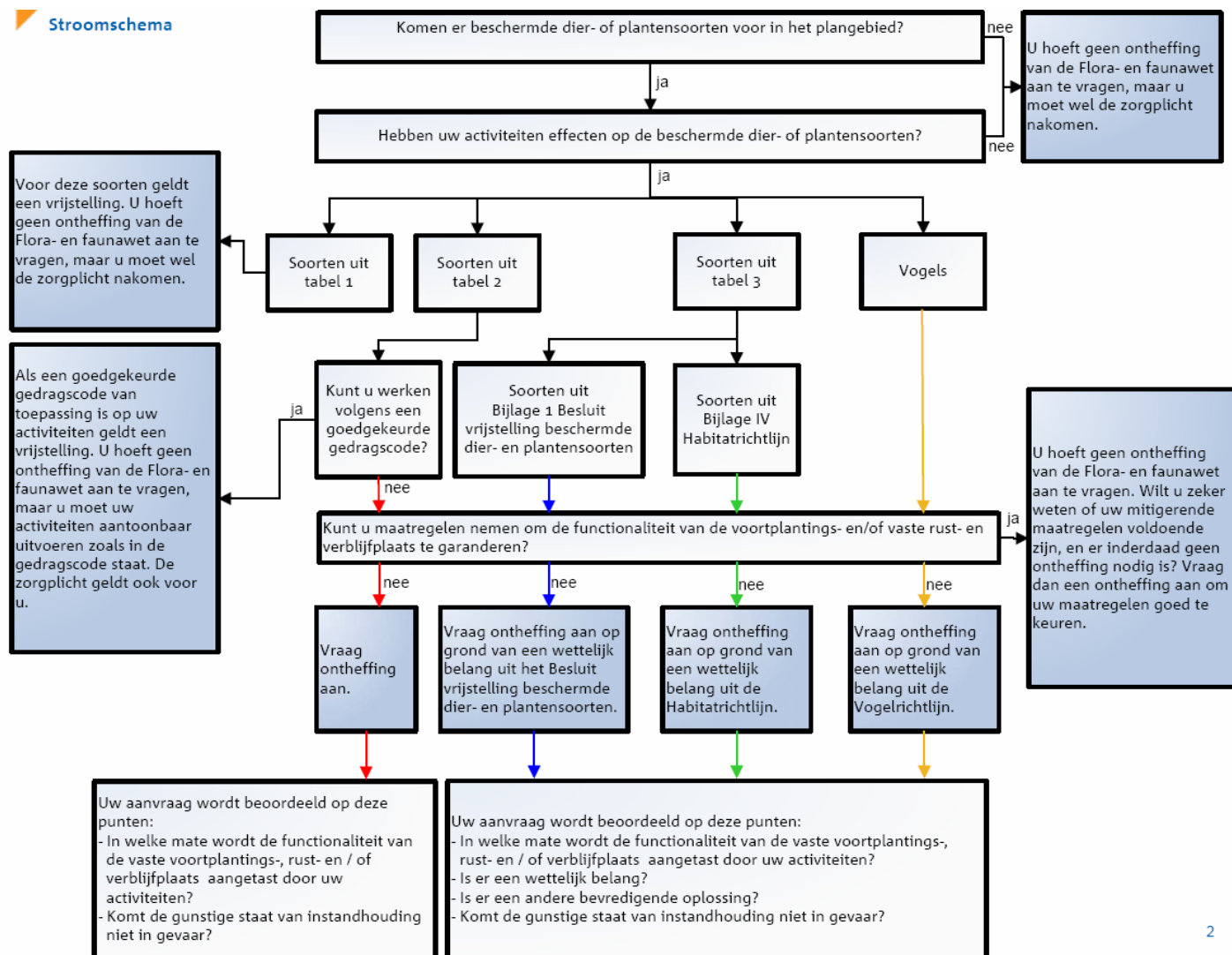
5.2. Aanbevelingen

- Ondanks dat de nestlocatie van de torenvalk niet jaarrond is beschermd, is de geschiktheid van de planlocatie als nestplaats relatief eenvoudig te behouden. Daarom wordt aanbevolen ruim voor het broedseizoen het krat of bij voorkeur een torenvalkenkast te verplaatsen naar een andere locatie. Geschikte plekken zijn een nestkast op een paal, vrij hangend in een grote boom of hoog aan een te handhaven gebouw. Zie bijlage 8 voor een bouwtekening van een torenvalkenkast.
- Arkemheen is van belangrijke betekenis voor weidevogelsoorten zoals grutto, tureluur en watersnip. De aanwezige aantallen voldoen echter niet aan de gestelde criteria voor kwalificatie. Het is echter wel van belang, terughoudend te zijn met de aanplant van bosjes en hoge bomen, welke als uitkijkpost voor roofvogels en zwarte kraaien kunnen dienen. Dit om predatie van weidevogelnesten en -jongen tegen te gaan.

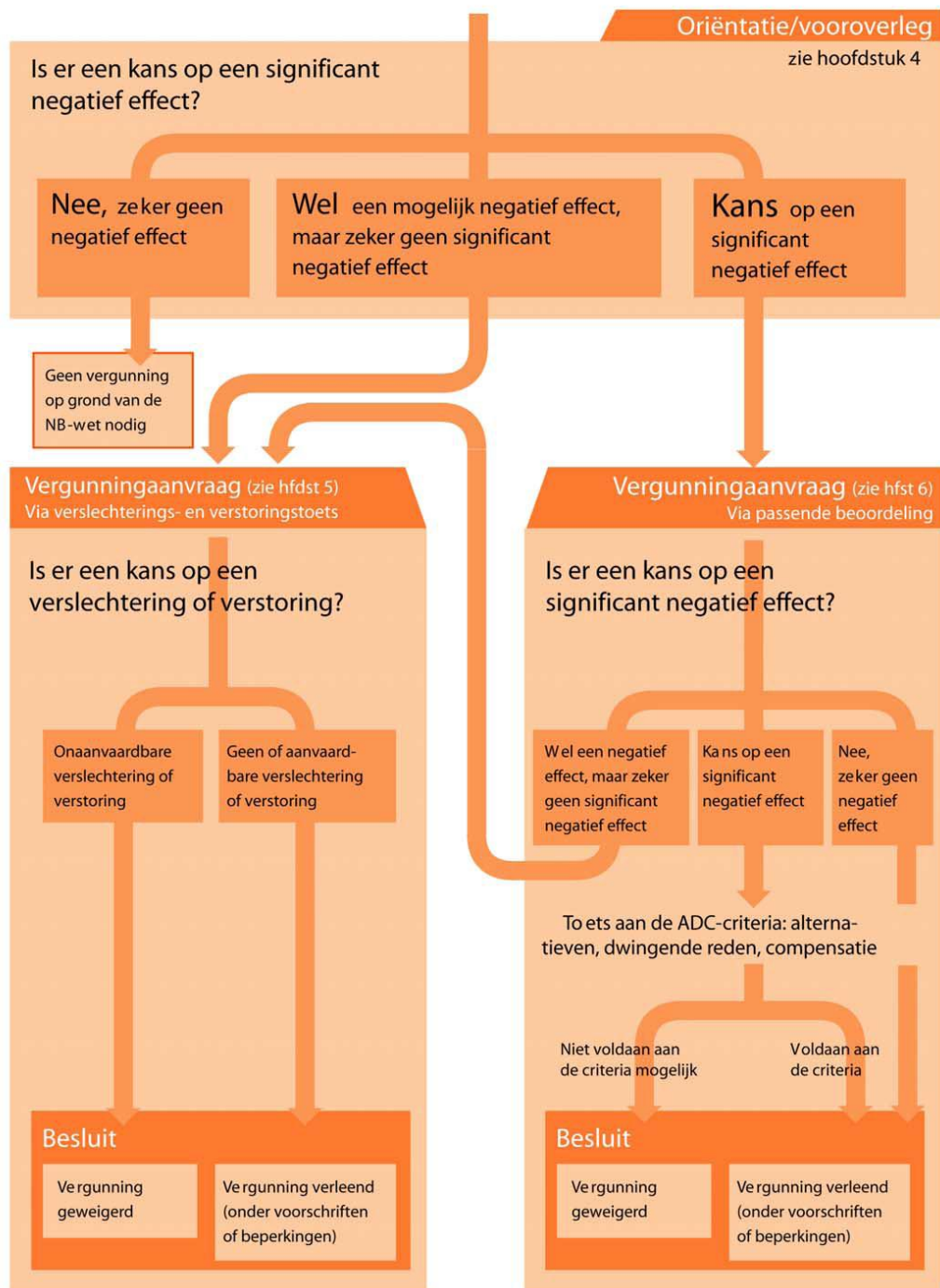
6. LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Lange R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, 1994. *Zoogdieren van West-Europa*. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (red), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Meijden. R. van, 1996. *Heukels' Flora van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit Rode Lijsten Flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2008. Kaartmachine beschermde natuurgebieden:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>.
- Ministeries van LNV, VROM en de Provincies 2007. Spelregels EHS: Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nie, H.W. de 1996. *Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.
- Provincie Gelderland, 2006. Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur - Streekplanuitwerking. Vastgesteld door Provinciale Staten mei 2006.
- Provincie Gelderland, 2009. Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur - Streekplanherziening. Vastgesteld door Provinciale Staten juli 2009.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels: 1998 – 2000*. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Website: <http://www.waarneming.nl>

BIJLAGE 1 TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET

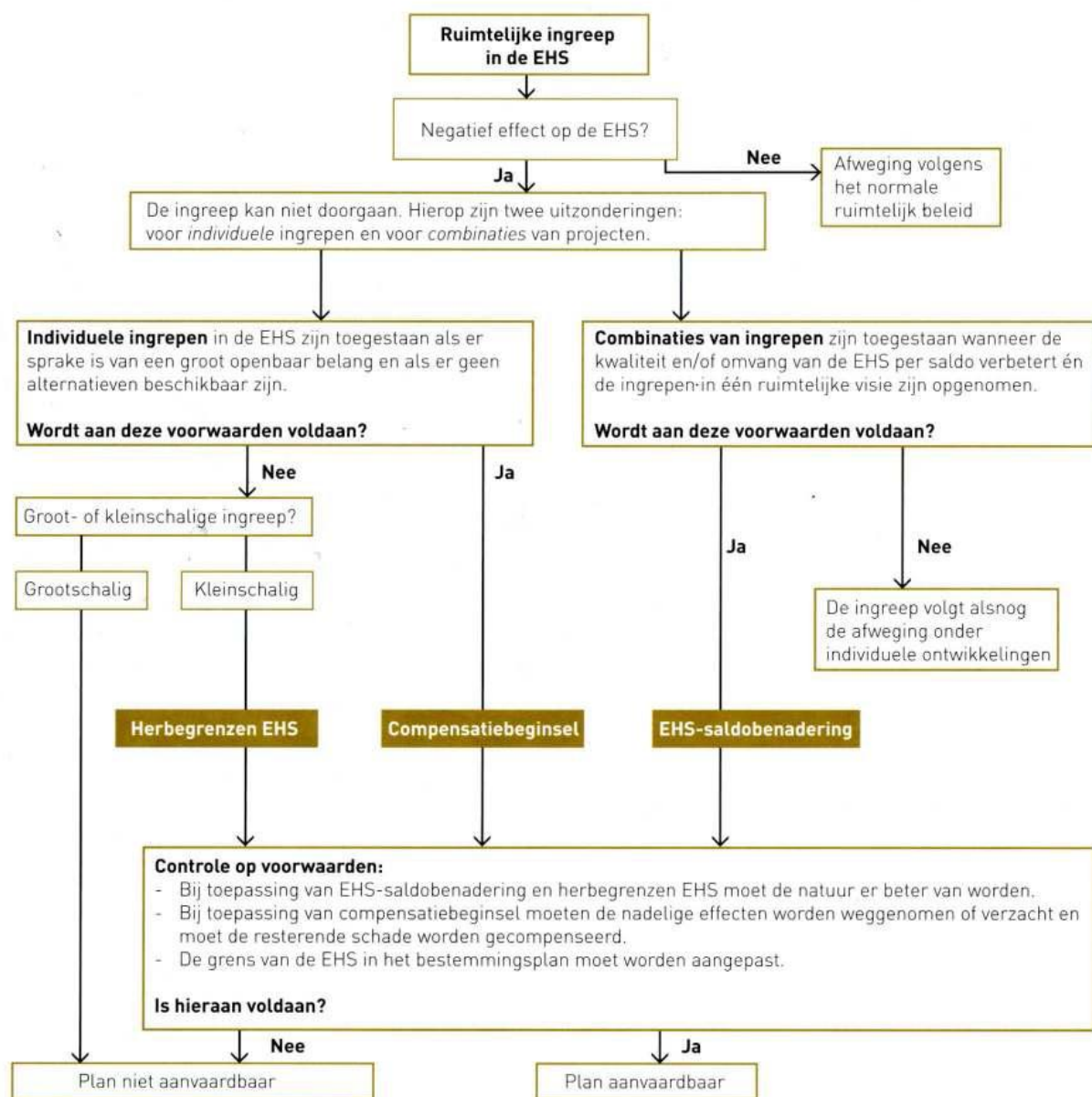
BIJLAGE 2 TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998

BIJLAGE 3 TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)

ONTWIKKELING WEL OF NIET MOGELIJK?

In onderstaand schema is te zien of een bepaalde ruimtelijke ingreep binnen de EHS voor compensatie, saldobenadering of herbegrenzing in aanmerking komt.

BIJLAGE 4. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000

Kaarten afkomstig van de gebieden database van het Ministerie van LNV

De rode lens geeft de ligging van Natura 2000 gebieden aan.

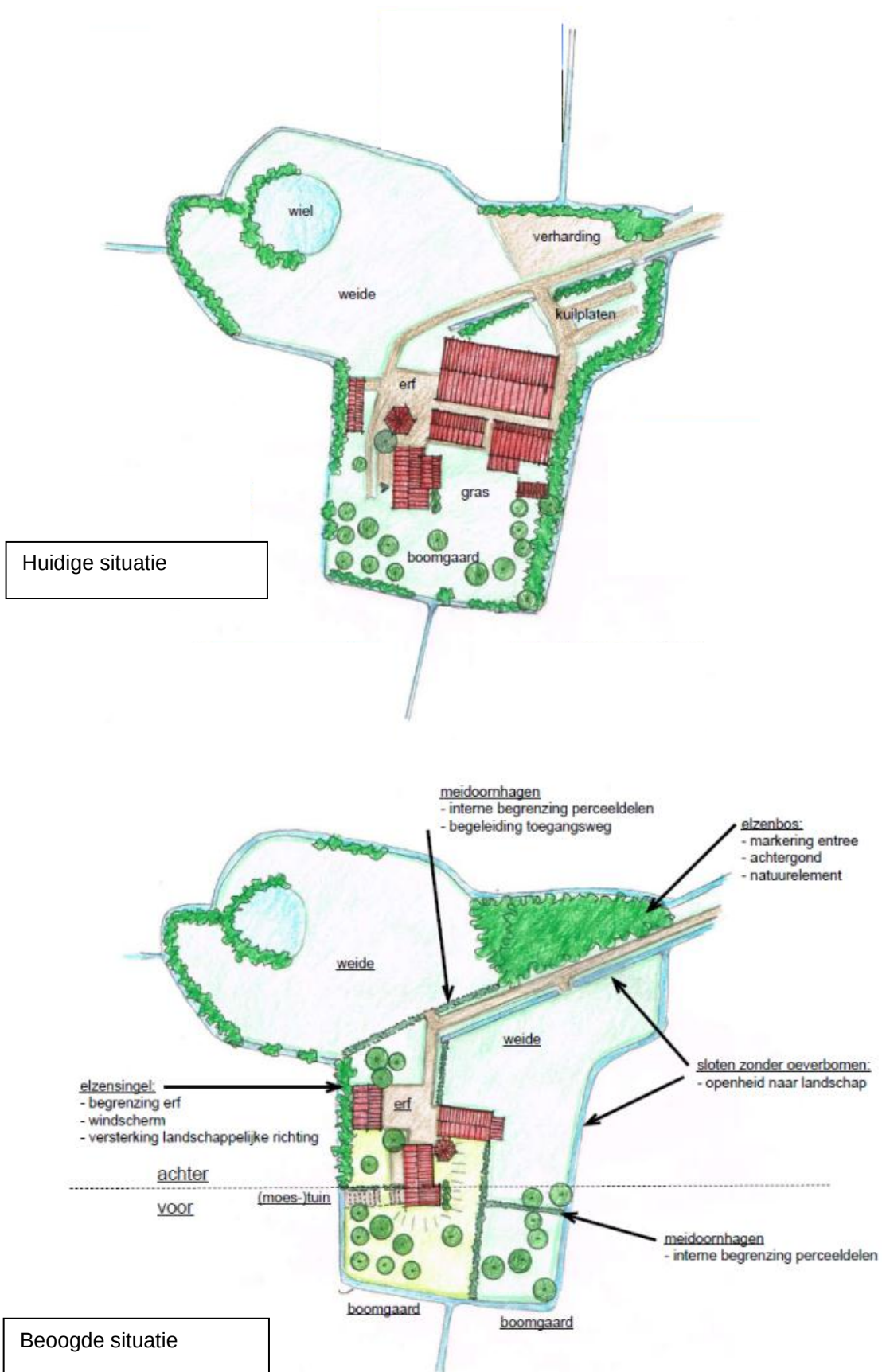
BIJLAGE 5. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS

Kaart afkomstig uit: Atlas Groen Gelderland – EHS Streekplanherziening vastgesteld door PS juli 2009.

BIJLAGE 6. OVERZICHTSKAART HUIDIGE SITUATIE EN BEOOGDE ONTWIKKELINGEN

Schetsen afkomstig van Doude van Troostwijk Architectuur & Landschap.

BIJLAGE 7. BESCHRIJVING VAN DE VOGELVIDE

Beschrijving overgenomen van Monier bv en Vogelbescherming Nederland.

Met de Vogelvide de mus weer onder dak

Door het verdwijnen van openbaar groen en het dichten van nestholtes in gebouwen en op daken zijn de voedsel- en nestgelegenheden voor de huismus sterk achteruit gegaan. Huismussen bewonen nestholtes niet alleen in het broedseizoen, ook in de winter gebruiken ze holtes voor beschutting. Om bestaande mussenkolonies te behouden is het van belang kunstmatige nestgelegenheden aan te bieden in de buurt van deze kolonies. De Vogelvide is speciaal hiervoor ontwikkeld en uitgebreid getest op een aantal locaties in Nederland. Uit deze testen is gebleken dat de huismus de Vogelvide daadwerkelijk gebruikt als nestgelegenheid.

Snel afnemende huismussenpopulatie

Het merendeel van de huismussenpopulatie broedt in dorpen en steden. Vooral in delen met veel groen en met niet al te hoge bomen voelen ze zich prettig. Huizen met pannendaken en slordige tuinen met enkele bomen en struiken, heggen en klimop, die het hele jaar door beschutting bieden, vormen een optimaal leefmilieu. Door het gebrek aan voedsel, dekking en woonruimte is het aantal huismussen de afgelopen jaren dramatisch afgenomen. Sinds november 2004 staat de huismus op de Rode Lijst. Vooral de snelheid waarmee het aantal huismussen afneemt is verontrustend. Sinds de jaren zestig is de stand gehalveerd.

Vogelvide

Er is MONIER veel aan gelegen mee te werken aan de instandhouding van de huismus. Hiertoe is de Vogelvide ontwikkeld. Dit innovatieve product is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Vogelbescherming Nederland. De Vogelvide biedt de huismus een veilige nestgelegenheid onder de eerste rij dakpannen, ter hoogte van de dakvoet. De Vogelvide kan over de gehele dakbreedte worden aangebracht. De op maat gemaakte invliegopeningen bieden de mussen toegang tot hun onderkomen. De vogels, die in kolonie leven, kunnen met meerdere vogels tegelijk een nest bouwen in de Vogelvide. Om een optimale nestgelegenheid te bieden aan de huismus verdient het aanbeveling om de Vogelvide aan beide zijden van het dak toe te passen.

Toepassing

De Vogelvide kan zonder bouwkundige aanpassingen onder de eerste, onderste rij dakpannen worden gemonteerd. Het ontwerp van de Vogelvide voorkomt dat andere vogels, muizen etc. verder dan de Vogelvide onder het pannendak kunnen komen. Met de meegeleverde eindstukken is de Vogelvide eenvoudig aan de uiteinden af te sluiten. De Vogelvide kent een aantal geïntegreerde functies, zoals onder andere:

- Past onder vrijwel alle soorten dakpannen en op vrijwel alle soorten pannendaken
- Extra ventilatie van de dakspouw
- Bescherming van het onderdak
- Vervangt onderste, dubbele, panlat
- Snel en eenvoudig te verwerken

Bouwbesluit

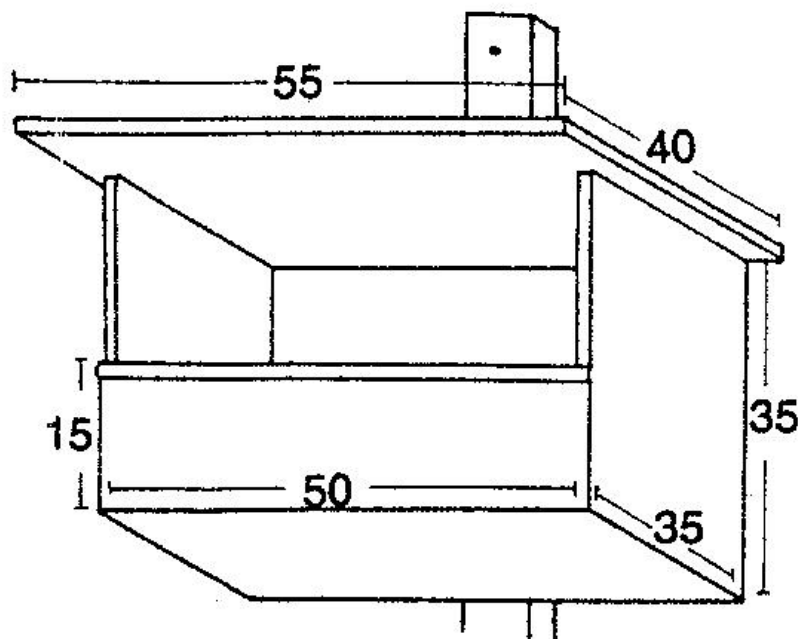
Bij de ontwikkeling van de Vogelvide is rekening gehouden met de voorschriften zoals opgenomen in het Bouwbesluit. Onbedoeld heeft het Bouwbesluit bijgedragen aan de dramatische achteruitgang van de huismus. De Vogelvide is getoetst aan het Bouwbesluit. Als uitkomst van deze toetsing is er door het Expertisecentrum Regelgeving Bouw (ERB) een gelijkwaardigheidsverklaring opgesteld, zodat de Vogelvide zonder conflict met het Bouwbesluit kan worden toegepast. Een onderdeel van deze gelijkwaardigheidsverklaring is de bevestiging van de dakbedekking aan het onderdak, dit kan betekenen dat de tweede dakpannenrij van onderen gerekend volledig dient te worden verankerd met (Euro-)panhaken.

Voor meer informatie over de Vogelvide, de toepassing, verwerkingsinstructie en de verkoopadressen zie de website www.monier.nl of www.vogelvide.nl.

BIJLAGE 8. TEKENING NESTKAST TORENVALK

Figuur overgenomen van website: http://home.planet.nl/~jwhvdijk/informatie_over_nestkasten.htm

Torenvalken zoeken vanaf februari naar geschikte nestplaatsen. Plaats de kast daarom voor deze periode. Plaats de kast 4 tot 7 meter hoog aan een te behouden schuur, boom of paal en bij voorkeur met de opening naar het oosten i.v.m. zoninval gedurende de heetste uren van de dag.

Dergelijke torenvalkenkasten zijn ook kant-en-klaar verkrijgbaar bij de firma Waveka (www.waveka.nl) of handgemaakt bij de firma Nestkastbouw Steffens (<http://www.nestkastbouw.nl>).

